

четвртак 20. март

Игор Стојић АНТРОПОЛОШКА АНАЛИЗА СКЕЛЕТА ИЗ ПЕРИОДА ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА

У склопу заштитних археолошких ископавања на површини рударског басена Колубара на локалитету Црквине у селу Мали Борак, током 2006. године, истражено је неколико гробова који по својим прилозима припадају периоду Првог светског рата, највероватније учесницима Колубарске битке.

Током лета 2007. обављена је антрополошка анализа скелетног материјала који се налазио у гробовима. Анализом су обухваћене стандардне антрополошке методе које су подразумевале одређивање скелетног материјала који се налазио у гробовима. Анализом су обухваћене стандардне антрополошке методе које су подразумевале одређивање пола, старости у тренутку смрти, уочавање епигенетских карактеристика и патолошких промена на костима.

Подаци добијени антрополошком анализом могли би бацити више светла на догађаје и учеснике Колубарске битке.

четвртак 3. април

Александра Вулетић БРАЧНА ПОЛИТИКА У КНЕЖЕВИНИ СРБИЈИ ИЗМЕЂУ ТРАДИЦИОНАЛИЗМА И МОДЕРНИЗМА

Успостављање контроле над друштвеном организацијом и усмеравање њеног развоја у обновљеној српској држави није било могуће без успостављања контроле над основним друштвеним институцијама, као што су били брак и породица. Стога је брачна политика представљала један од најважнијих сегмената унутрашње политике у Кнежевини Србији.

Срж брачне политike чинили су законско регулисање институције брака и искорењивање

анахроничних брачних обичаја. Држава је настојала да своју брачну политику усклади са политиком развијених европских земаља. Бројност законских прописа у вези с браком сведочи, с једне стране, о озбиљним напорима власти да води ефикасну брачну политику, али, с друге стране, говори и о снажном отпору који је тој политици долазио од стране друштва. За искорењивање брачних обичаја које је држава сматрала назадним није била довољна само сила закона, већ је била неопходна и промена друштвених и економских услова. С обзиром на то да је друштвено-економски преображај Кнезевине био у великом заостатку за њеном законодавном активношћу, брачна политика коју је држава водила била је само делимично успешна.

четвртак 17. април

Александар Раствоић БРИТАНСКА ВЛАДА ПРЕМА СРПСКИМ АКЦИЈАМА У МАКЕДОНИЈИ 1903-1907

Немири у Македонији 1903. године поново су отворили увек актуелно Источно питање. Сва тамошња дешавања изазивала су велико интересовање Велике Британије која као заштитник Турског царства није желела стварање великих турбуленција на Балканском полуострву, које би могле да буду погубне по њеног верног савезника. Зато је током наредних неколико година британска влада непрестано издавала инструкције својим дипломатским представницима на Балкану да помно прате деловање свих револуционарних и устаничких чета које су упадале на територију Македоније, а нарочито оних из Србије. Осим бележења српских акција британске дипломате су имале дужност да упозоре српску владу да онемогући упад устаника, али и да спречи њихове покрете и активности на својој територији. Упозорења добро обавештених енглеских дипломата озбиљно су примана у Београду што је у пролеће 1904. године резултирало упућивањем специјалне депеше српским дипломатским представницима у Турској потписаној од стране Николе Пашића да упозоре српске комите да престану своју делатност јер то може да штети општој ствари. Поред смањења активности српских устаника током 1905. и скоро потпуном замирању њихових акција у 1906. години што се констатује у извештајима енглеских посланика, ипак 1907. се поново бележи оживљавање њихових упада и деловања у Македонији.

четвртак 8. мај

Недељко Радосављевић ХЕРЦЕГОВАЧКИ МИТРОПОЛИТИ 1766-1878.

Херцеговачка (Хумска) митрополија има корене из периода средњовековне српске државности. И под османском влашћу, она је била једна од епархија које су у континуитету постојале. У време од укидања аутокефалности Пећке патријаршије 1766. до аустро-угарске окупације Босне и Херцеговине 1878., она је била једна од четири митрополије Васељенске патријаршије у Босанском пашалуку. На основу своје величине сврстана је у трећу класу њених епархија. Седиште Митрополије од укидања Пећке патријаршије било је у Мостару.

У поменутом периоду, на њеном челу се променило укупно 11 епископа у рангу митрополита, од којих је један био Србин, двојица Бугари, док су остали били Грци. Изузимајући митрополита Стефана, који се на челу Херцеговачке митрополије затекао у тренутку укидања Пећке патријаршије, сви они су, без обзира на порекло, били део структуре Васељенске патријаршије. У српској историографији се о готово свим митрополитима укоренио стереотип да су били похлепни и недостојни својих звања, што ипак није била потпуна истина. Док су поједини заиста покушавали да на различите начине прикупе што више новца, други су се, попут митрополита Јосифа, трудили да у тешким околностима врше своју духовну мисију, и посредују између власти и хришћанског становништва. Највише проблема херцеговачки митрополити имали су у време побуна локалних муслимана против централне власти, када су узимани за таоце, затварани и пуштани уз откуп. Ипак, кроз све то време у епархији су грађене цркве, обнављани манастири и отваране школе, у чему су и они имали одређену улогу. Од 1878. се, услед аустро-угарске окупације, положај Православне цркве у БиХ знатно изменио, и она је наставила да делује у битно другачијим условима.

четвртак 22. мај

Марица Маловић Ђукић
**БУГОНИ ВЛАСТЕОСКА ПОРОДИЦА
У КОТОРУ У 14. ВЕКУ**

На основу литературе и објављене и необјављене архивске грађе из Которског и Дубровачког архива приказан је живот и рад једне патрицијске породице у Котору у 14. веку. Обрађено је успешно трговачко пословање појединих чланова породице, које је било везано за Котор, Србију, Дубровник и Венецију. Захваљујући успешном бављењу трговином стекли су велики капитал, који су улагали у непокретну имовину у Котору и Србији. Приказано је целокупно имовно стање породице и породичне прилике. Истакнуто је њихово учешће у власти комуне и њихова улога у служби српских владара. Посебне биографске осврте добили су најпознатији Бугони, браћа Тома и Петар.

четвртак 5. јун

Драгана Амедоски
**ЛЕСКОВАЧКИ ВАКУФИ У ПЕРИОДУ ОД
ОСМАНСКОГ ОСВАЈАЊА ДО КРАЈА XVI ВЕКА**

Вакуфи - мусиманске верске задужбине претстављале су основ настанка и развитка градских насеља у исламском свету. Први оснивачи вакуфских објеката у новоосвојеним крајевима били су султани и крајишчи бегови, истакнути државни службеници, али и имућнији грађани. И Лесковац је, посредством вакуфа, постао насеље са свим оријентално-исламским обележјима. Ово предавање, урађено на темељу до сада необјављене османске грађе пописа вакуфа у Лесковцу из 1530, 1536. и седамдесетих година XVI века, има за циљ да реконструише изглед оријенталног Лесковаца, односно да утврди које су то најзначајније јавне грађевине исламске архитектуре подигнуте у граду, у периоду од пада у руке Османлија па до краја XVI века.

ИСТОРИЈСКИ ИНСТИТУТ

Предавања се одржавају

у Кнез Михаиловој 36
на првом спрату
сала 2

са почетком у 12:00

НАУЧНА ТРИБИНА

март - јун 2008

Историјски институт, Београд
Кнез Михаилова 36/II
тел: 011.2638418, 2181589
факс: 011.2185504
e-mail: istorinst@sanu.ac.yu
<http://www.hi.sanu.ac.yu>

